

عنوان مقاله:

بررسی مقایسه ای کارکردهای اشته و ماعت

محل انتشار:

مجله الهیات تطبیقی، دوره 13، شماره 27 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

سید سعید رضا منتظری - استادیار گروه ادیان و عرفان، دانشکده الهیات، پردیس فارابی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

مجید طامه - استادیار فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران، ایران

سعیده شریفی - کارشناسی ارشد گروه ادیان و عرفان، دانشکده الهیات، پردیس فارابی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از اشتراکات غالب تمدن های کهن، اعتقاد به وجود نوعی نظم مقدس کیهانی بوده است. این اعتقاد به باور، مردمان را ناگزیر و ملزم می ساخت تا حیات خویش را اعم از مادی و معنوی با اصول و قوانین ثابت ازلی و ابدی نظام مقدس کیهانی همسو سازند. طبیعتاً سرپیچی از این نظام مقدس نیز ناروا و غیرمجاز بود. نمونه هایی از واژگان ناظر به مفهوم نظم کیهانی عبارت اند از: در سنت هندی رته (Ṛta) که بعدها به دهرمه (dharma) تبدیل شد، در باورهای زرتشتی اشته، در مصر باستان ماعت (Ma'at)، در آیین بودایی دهرمه، در مسیحیت لوگوس، در یونان باستان دایکو یا منوس، در خاور دور تائو یا دائو و در اسلام وحدت. این یکپارچگی و نظم، عالم تکوین و تشریع را در بر می گیرد و به حیات انسانی در ابعاد فردی و اجتماعی در تنظیم روابط با خود، با دیگر موجودات و با آفریدگار هویتی اصیل و ماندگار می بخشد. در این سنت ها ضمن تأکید بر اهمیت نظم و راستی و درستی در انتظام امور هستی و تعاملات بشری، بر رابطه تنگاتنگ نظم و راستی با سعادت و نجات تصریح شده است. همچنین، درک وجود نظم کیهانی و اخلاقی در فهم عمیق تر نسبت به حقایق هستی نقشی بی بدیل و ارزنده دارد. از ویژگی های مشترک اسطوره های ایران باستان و مصر باستان، مفهوم نظم کیهانی است که در تجلیات گوناگون شخصیت های آنها نمودار شده است. تجلی این مفهوم نه تنها در جلوه بصری، از نظر اعمال و جایگاه وجه نمادین آنها نیز تأمل پذیر است. هرچند به ظاهر اشخاص و اعمال اساطیری این دو تمدن کاملاً با یکدیگر منطبق نیستند، با دقت در بین ایزدان می توان میان ایزد اشته در ایران و ماعت در مصر، که هر دو به معانی «راستی، عدالت» و «نظم اخلاقی» اشاره دارند، وجه مشترکی یافت.

کلمات کلیدی:

اشته، اخلاق، عدالت اجتماعی، ماعت، نظم کیهانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1606690>

